A JEWISH CANADIAN DAILY
Circulated All Over CANADA And Abroad

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאַל

VOLUME XIII No. 4706 | TORONTO TUESDAY FEBRUARY 16 1926. | יום ג׳ ב׳ אדר, פרשת תרומה, תרפ״ו. | טאראנטא, דינסטאג דער 16־טער פעברואר, 1926 | PRICE THREE CENTS

N. Y. Public Library
476 Fifth Ave.
New York, N. Y.

גרויסער פאגראם אויף אידען אין בוקארעסט; רוסלאנד גיט אידען מיליאנען אקער לאנד און ענגלאנד גיט ניט קיין „אינטשעס", זאגט זאנגוויל

רייאטען האלטען אן א גאנצען טאג ביז האלבער נאכט. — צוזאמענשטויס צווישען סאלדאטען און אנטיסעמיטישע סטודענטען. — פיעלע פארוואונדעט. — רומענישער קעניג אינטערעסירט זיך מיט געליטענע אידען.

בוקארעסט, פעברואר, 15, (איטא).

ערגסטע אנטיסעמיטישע ראיאטען זענען היינט א גאנצען טאג פארגעקומען אין בוקארעסט. פיעלע אידישע געשעפטען זענען פון די פאגראמטשטשיקעס פארניכטעט געווארען.

אנטיסעמיטישע סטודענטען האבען געשטורמט די אוניווערזיטעט געביידע און עס איז נויטיג געווען ארויסצורופען נאך מיליטער אום איינצושטעלען ארדנונג.

ווען סאלדאטען זענען אנגעקומען האט אויסגעבראכען א שלאכט צווישען די סאלדאטען און די סטודענטען, וועלכע האט אנגעהאלטען ביז נאך האלבער נאכט.

אין דער שלאכט זענען פיער סטודענטען, איין אפיצער און 25 סאלדאטען ערנסט פארוואונדעט געווארען, 34 סטודענטען זענען ארעסטירט געווארען, וועלכע זענען פארשפארט געווארען אין מיליטערישע באראקען.

רומענישער קאבינעט זוכט מיטלען

דער רומענישער מיניסטארען קאבינעט האט זיך פארזאמעלט צו באטראכטען ווי אזוי צו קאנטראלירען און אונטערדריקען די ראיאטען און, עס איז באשלאסען געווארען צו שטעלען די ארעסטירטע סטודענטען פאר א מיליטערישען געריכט.

א פאלשטענדיגער פראגראם

פון וויען ווערט באשטעטיגט, אז די אנטיסעמיטישע ראיאטען האבען אנגענומען דעם כאראקטער פון א פאלשטענדיגען פאגראם אויף אידען אין בוקארעסט. אידען זענען געכאפט געווארען אין די גאסען און מערדערליך געשלאגען און אידישע געשעפטען זענען ראבירט געווארען.

א דעמאנסטראציע פון אנטיסעמיטישע סטודענטען האט זיך געוואלט דורכרייסען די וואך צום קעניגליכען פאלאץ, און צוויי רעגימענטען סאלדאטען זענען נויטיג געווען די דעמאנסטראנטען צו פארטרייבען.

קעניג אינטערעסירט זיך מיט די אידען

קעניג פערדינאנד האט באפוילען, אז א פאלשטענדיגער באריכט זאל צו איהם צוגעשטעלט ווערען וועגען די אנטיסעמיטישע ראיאטען, אויף די אידען, וועלכע האבען געליטען און ווי גרויס דער שאדען איז.

די ארעסטירטע סטודענטען זענען געבראכט געווארען אינ'ם אילאווא מיליטערישען געפענגניש, און וועלען געשטעלט ווערען פאר א קריעגס געריכט.

די רעגיערונג פון איהר זייט, האט אויך אינסטרואירט דעם פאליציי שעף פון בוקארעסט אונטערצוזוכען ווי גרויס דער אידישער שאדען איז.

פרעמיער קינג ערוועהלט אין פרינץ אלבערט מיט א מאיאריטעט פון איבער פיער טויזענט שטימען

אונאבהענגיגער קאנדידאט האט פר״ח אין אווענט צוגעגעבען אז דער פרעמיער איז ערוועהלט.

האָנ. מעקענזי קינג

פרינץ אלבערט, פעברואר, 15.

טראצדעם וואס די פאלשטענדיגע רעזולטאטען זענען נאך ניט באקאנט פון אייניגע געגענדען, האך גיט שוין הער צווייטער צד צו אז פרעמיער קינג איז ערוועהלט געווארען.

צו דער צייט ווען מיר געהען צום פרעס האט דער פרעמיער א מאיאריטעט פון איבער פיער טויזענט שטימען, בלויז פון אייניגע קלענערע „פאלינג סאבדיוויזשאנס" זענען נאך די רעזולטאטען ניט באקאנט, אין יעדען פאל קענען זיי אבער ניט ענדערען דעם רעזולטאט פון די ביי־וואהלען.

דער אונאבהענגיגער קאנדידאט בורדושעס האט נאך 10 א זייגער אין אווענט, ווען דער פרעמיער האט בלויז געהאט א מאיאריטעט פון צוויי טויזענט שוין צוגעגעבען אז דער פרעמיער איז ערוועהלט.

קעמפיין איז געווען א היציגער

עס איז קיין סוד ניט אז די קאנסערוואטיווע פארטיי האט זיך אנגעשטרענגט צו העלפען דעם אונאבהענגיגען קאנדידאט דערפאר אבער האט די ליבעראלע פארטיי געטאן אלעס אין איהר מעגליכקייט צו זעהען אז דער פרעמיער זאל ערוועהלט ווערען.

יעצט איז כמעט זיכער אז די קאנסערוואטיווע פארטיי וועט אויפגעבען איהר קאמף אין פארלאמענט און לאזען שליסען די יעצטיגע סעסיע אויף זעקס וואכען ווי פארגעשלאגען פון דער רעגירונג.

ליבעראלען פרעהען זיך

אין פעדעראלען פארלאמענט איז 10 א זייגער באקאנט געמאכט געווארען אז דער פרעמיער האט א מאיאריטעט פון איבער צוויי טויזענט שטימען און די ליבעראלען האבען געמאכט א גרויסע דעמאנסטראציע. די קאנסערוואטיווען אבער האבען געשוויגען.

פיהרער פון געוועזענער טעריטאריאליסטישער ארגאניזאציע אינדארסירט דעם רוסישען קאלאניזאציאנס פלאן. זאגט אז פאלעסטינא איז ניט גרויס גענוג פאר אידען.

לאנדאן, פעברואר, 15, (איטא).

א גרויסע מאסען־פארזאמלונג איז געכטען פארגעקומען אין ווייטשעפעל, איינגערופען פון דער „דזשאינט" צו העלפען דער אידישער קאלאניזאציע אין סאוויעטען רוסלאנד.

דער הויפט רעדנער ביי דער פארזאמלונג איז געווען איזראעל זאנגוויל.

דר. יאכעלמאן, דער פארזיצענדער פון אווענט האט צווישען אנדערעס ערקלעהרט, אז די הויפט פרינציפען פון דער סאוויעטען רעגירונג איז אפשאפען דעם פארמיטלער און ווייל די מאיאריטעט פון די אידען אין רוסלאנד זענען א פארמיטלער קלאס, איז דער איינציגער אופן זיי צו ראטעווען פון אונטערגאנג, באזעצען זיי אויפ'ן לאנד, און דערצו האט זיך גענומען דער „דזשאינט" מיט דער „יקא", פאלגליך דארפען אויך די אידען פון ענגלאנד העלפען אין דער קאלאניזאציאנס ארבייט אין רוסלאנד.

זאנגוויל לויבט קאלאניזאציאנס פלאן

איזראעל זאנגוויל האט אין זיין רעדע ערקלעהרט, אז דאס אידישע פאלק איז ביז יעצט ניט אונטערגעגאנגען א דאנק בילדונג און רעליגיאן, אבער מען קען זיך לענגער אויף דעם ניט פארלאזען.

ווען ביאליק איז געווען אין לאנדאן האט ער געזאגט, אז איך האב אויפגעגעבען דעם טעריטאריאליסטישען פלאן דערפאר, וואס דער אידעאל איז געווען א פאלשער, האט זאנגוויל ווייטער געזאגט, אבער דאס איז ניט געווען די אורזאכע פאר מיין אויפגעבען דעם פלאן, נאר דערפאר וואס דאס אידישע פאלק האט עס ניט געקענט פארדייען.

פאלעסטינא איז אזוי די גרויס ווי „ווילס", וועלכע מיט איהר קוילען און אייזען אינדוסטריע האט ניט מעהר ווי א באפעלקערונג פון צוויי מיליאן איינוואוינער, ווי אזוי זשע וועט פאלעסטינא קענען ארייננעהמען 16 מיליאן אידען. פאלעסטינא וועט ניט מעהר זיין ווי א מין סארט סעמיטישע שווייצאריען.

דער ציוניזם קראצט בלויז אפ די אויבערפלעכע פון דער אידישער פראבלעם, אבער ברענגט ניט קיין פאליטישע לייזונג, ווערענד די רוסישע רעגיערונג האט געטאן פיעל בעסער איידער ענגלאנד. די ערשטע שלאגט פאר די אידען מיליאנען אקער לאנד און די צווייטע גיט זיי אפילו ניט קיין „אינטשעס" לאנד.

האט ניט צו טאן מיט'ן באלשעוויזם

די אידישע קאלאניזאציע אין רוסלאנד האט ניט קיין שייכות מיט'ן באלשעוויזם, וועלכער האט פאלשטענדיג צוזאמענגעבראכען, און וואלט איך קאנטראלירט דעם 15 מיליאן דאלאר קעמפיין, וואלט איך נאך באקומען א בעסערן „בארגיין" אין רוסלאנד, האט זאנגוויל צוגעגעבען.

זאנגוויל האט אויך דערצעהלט, אז רייזענדיג מיט אייניגע בעאמטע פון סאוויעטען רוסלאנד, האט ער אויסגעפונען פון זיי וואס די אידען ווערען צושפרייט אין פארשיידענע טיילען פון לאנד, און האט געפאדערט, אז די אידישע קאלאניזאציע זאל זיין קאנצענטרירט אין איין פלאץ.

זאנגוויל האט אויך פארעפענטליכט אז פון די 25 טויזענט דאלאר וועלכע עס איז איבערגעבליבען אין דער טעריטאריאליסטישער ארגאניזאציע ווערט א העלפט אוועקגעגעבען פאר דער קאלאניזאציע אין רוסלאנד.

רומעניען איז דאס איינציגע לאנד וואו דער אנטיסעמיטיזם בושעוועט גאנץ פריי, זאגט לוסיען וואלף

דאס געדולד מוז פלאצען, זאגט באריהמטער כלל־טוער. — רומענישע רעגיערונג נעהמט בלויז לפנים אן מיטלען צו פארמיידען אונרוהען. נארוועגיען וויל פארבאטען שחיטה. — „דזשאינט פארעין" קאמיטע וויל זיך ניט מישען אין פאליטישע אנגעלעגענהייטען אין פוילען.

לאנדאן, פעברואר, 15, (איטא).

לוסיען וואלף האט היינט באריכטעט צו דער באארד אף דעפיוטיס וועגען דער לאגע אין רומעניען.

דער באריהמטער כלל־טוער האט ערקלעהרט, אז די אידישע לאגע אין רומעניען ווערט וואס א מאהל ערגער. די „דזשאינט פארעין קאמיטע" איז שוין געווען צופיעל געדולדיג מיט דער רומענישער רעגיערונג אבער דאס געדולד מוז פלאצען.

פון צייט צו צייט מישט זיך די רומענישע רעגיערונג כלומרשט אריין און נעהמט אן מיטלען צו פארמיידען ווייטערע אונרוהען אבער דאס זענען בלויז מיטלען לפנים צו פארבלענדען די אויגען.

דאס איינציגע בארבארישע לאנד

רומעניען איז דאס איינציגע לאנד וואו דער בארבארישער אנטיסעמיטיזם און רעליגיעזע פארפאלגונגען בושעווען אזויפ האנק און פריי, און וועט דער בעסערער טייל פון דער רומענישער באפעלקערונג ניט אפשאקלען פון זיך דעם דאזיגען בארבאריזם וועלען די פאלגען זיין גאנץ ערנסטע.

צוליעב דעם וואס אין רומעניען דארפען באלד פארקומען אלגעמיינע וואהלען האט וואלף געזאגט איז יעצט ניט די פאסענדע צייט זיך אריינצומישען.

לוסיען וואלף האט אויך באריכטעט וועגען דעם „נומערוס קלאזוס" אין אונגארן. דארטען האט ער דערצעהלט, ווערט א שטארקע אגיטאציע אנגעפיהרט געגען דער ענטשיידונג פונ'ם קאונסיל פון דער נאציאנען ליעג, און מען זוכט צו פארדרעהען די ענטשיידונג און זי ניט ריכטיג אויסטייטשען. די „דזשאינט" האט דעריבער פארבערייטעט אלע דאקומענטען וועלכע וועלען אין גיכען פארעפענטליכט ווערען אין א בוך פארעם.

וויל זיך ניט מישען אין פוילען

וועגען דער פאליטישער לאגע פון די אידען אין פוילען, האט ער ערקלעהרט אז די „דזשאינט" וויל זיך ניט אריינמישען, ווייל אן אריינמישונג פון אויסווענדיג וועט מעגליך נאך מעהר אנשטרענגען די באציהונגען צווישען דער רעגיערונג און די אידען און וועט שאדען צום אידיש־פוילישען אפמאך.

די „דזשאינט פארעין קאמיטע" האט אויך צו פארהאנדלען וועגען דעם וואס אין נארוועגען וויל מען פארבאטען אידישע שחיטה. דערווייל האט עס דער פארלאמענט אפגעלייגט אויף א שטיקעל צייט, און די „דזשאינט" וועט וועגען דעם פארהאנדלען ביי דער קומענדער פארזאמלונג. עס וועט אויך פארהאנדעלט ווערען וועגען דעם לעצטען חורבן אין דמשק.

ניו יארק האט געזאמעלט 850 טויזענט דאלאר אינ'ם פאלעסטינא קעמפיין

ניו־יארק, פעברואר, 15, (איטא).

ביי א באנקעט געכטען אין אסטאר האטעל פון די יארקוויל און הארלעם געגענדען איז אנאנסירט געווארען, אז די דאזיגע געגענדען האבען שוין געשאפען 82 טויזענט דאלאר אינ'ם פאראייניגטען פינף מיליאן דאלאר קעמפיין פאר פאלעסטינא.

די „קוואטא" פאר ניו־יארק אין דעם קעמפיין איז 1,500,000 דאלאר, און ביז יעצט איז שוין געשאפען געווארען 850 טויזענט דאלאר.

חיים נחמן ביאליק, דער נאציאנאלער דיכטער, איז געווען דער הויפט גאסט ביים באנקעט. דער פארזיצענדער איז געווען דזשייקאב י. לעסער, און לואיס ליפסקי דער טאוסט מאסטער.

רעדען זענען געהאלטען געווארען פון סאל. בלום, די הויפט געסט און אנדערע.

פרעמיער פוירגוזאן האלט זיך ביי זיין פריהערדיגער ענטפער

ביי דער נעכטיגער סעסיע פון דער אנטעריאר לעגיסלאטור האט פארלאמענט מיטגליעד י. ג. ווידפיעלד וויהער געוואלט צווינגען דעם פרעמיער ער זאל ארויסגעבען דעם סוד, וואס דענקט די רעגיערונג צו טאן וועגען דעם אנטעריא טעמפערענץ אקט.

פרעמיער פוירגוזאן האט ערקלעהרט אז דער פראגע־שטעלער איז אויסער ארדנונג מיט זיין פראגע און דער „ספיקער" טהאמסאן האט מיט איהם איינגעשטימט, אזוי אז ווידפיעלד האט זיך געמוזט אוועקזעצען.

אז א גרויסע ענדערונג אינ'ם טעמפערענץ אקט וועט פארקומען איז צו זעהן פון דעם וואס דער פראווינציעלער לייסענס דעפארטמענט האט ארויסגעגעבען לייסענס צו האטעלען בלויז ביז דעם 30־טען אפריל פון דאס יאהר, אנשטאט ביז דעם 30־טען אקטאבער ווי עס איז געווען אלע מאהל, אבער קיינער קען ניט וויסען וואס די רעגיערונג דענקט צו טאן וועגען דעם.

פינף הונדערט קוילען מיינער לעבעדיג באגראבען אין עקספלאזיאן

פיטסבורג, פעברואר, 15.

צווישען דריי און פינף הונדערט מיינער זענען היינט לעבעדיג באגראבען געווארען אין א מינע פון דער וועסטערן קוילען קאמפאניע, וועלכע געפינט זיך 20 מייל פון וויהילינג, אהייא. אזוי האט היינט פארעפענטליכט די אמעריקאנער מינען ביורא.

פון די ערשטע באריכטען ווייזט זיך ארויס, אז פיעלע פון די פארשאטעטע מיינער זענען שוין ארויסגעראטעוועט געווארען. ביז יעצט האט מען ארויסגענומען איין מיינער טויט און 19 פארוואונדעטע.

די קאטאסטראפע איז געווען א רעזולטאט פון אן עקספלאזיאן וועלכע איז אין דער מינע פארגעקומען.

מאנישעוויטץ פרישע פונטיגע באקסעס — מצה, מצה מעהל, מצה פארפעל. צו באקומען ביי אלע גראסערס און דילערס.

די גליקליכסטע מיידלאך אויף דער וועלט

ניזשני נאווגאראד, פעברואר, 15.

200 מוסולמאנער יונגעלייט האבען זיך געווענדעט צו דער סאוויעטען רעגיערונג, אז די יעצטיגע סיסטעם וועלכער חתן דארף זיך קויפען א מיידעל ווען ער וויל חתונה האבען, זאל אפגעשאפען ווערען.

די יונגעלייט באקלאגען זיך, אז די צייט איז א שלעכטע, און זיי קענען [illegible] כלות ניט צאהלען אזעלכע הויכע [illegible] זען.

דער יעצטיגער פרייז פאר א [illegible] איז 100 דאלאר, 100 פונט ציקער, [illegible] פונט פוטער, פיער פונט טיי, 35 [illegible] האניג און 2 פאאר שיך. דאס [illegible] געהט צו די עלטערן פון דער כ[illegible] חוץ דעם דארף דער חתן געב[illegible] כלה נדן.

שטימט!

דעם קופאן אויסצופילען ווע[illegible] איהר געפינען אין די אינוועניגסט[illegible] זייטען.

קאלאניסטען ווילען ראובן בריינינ'ען אלס זייער שכן

ירושלים, פעברואר, 15, (איטא).

ראובן בריינין, דער באריהמטער העברייאישער שריפטשטעלער האט היינט באזוכט ראשון לציון וואו ער האט באקומען א זעהר ווארימען קבלת פנים.

די קאלאניע האט בריינינ'ען פארגעלייגט א פלאץ צו בויען זיין היים דארטען.

געשלעג צווישען אידישיסטען און העברייאיסטען

תל אביב, פעברואר, 15, (איטא).

דער היגער פועלי ציון קלוב האט געכטען צום ערשטען מאהל געגעבען א אידישע פארשטעלונג אין פאלעסטינא (דאס הייסט אין דער אידישער שפראך).

די העברייאישע פארטיידיגונגס ליגע האט העפטיג פראטעסטירט געגען דעם און עס איז ארויסגעקומען א שטארקע קריעג מיט א געשלעג. די פאליציי האט זיך געמוזט אריינמישען און פיעלע פון ביידע צדדים זענען ארעסטירט געווארען.

די פארשטעלונג איז פארענדיגט געווארען אונטער א וואך פון 20 פאליציסטען.

הילפס קאמיסיע פאר די וועלכע ליידען פונ'ם יעצטיגען קריזיס

ווארשא, פעברואר, 15, (איטא).

דער פוילישער קאבינעט האט היינט באשלאסען צו רעדוצירען דעם שטייער אויף פאלעסטינער מצה 60 פראצענט.

די מצה פאבריקען פון [illegible] האבען בדעה צו עקספארטירען [illegible] פוילען ניט ווייניגער ווי 100 טויזענט פונט מצה.

א הילפס קאמיסיע געגרינדעט

אויף דער איניציאטיווע פון דער טעגליכער צייטונג „דער היינט" איז געגרינדעט געווארען א הילפס קאמיסיע צו העלפען די, וועלכע ליידען פונ'ם יעצטיגען קריזיס אין פוילען.

די קאמיסיע באשטעהט פון פראפעסאר שאר, רבי מיכעלזאן און דעפוטאט ווישליצקי. אין אלגעמיין זענען אין דער קאמיסיע פארטראטען אלע שיכטען פון דער באפעלקערונג.

גליצענשטיין באקומט א ווארימען קבלת פנים

דער סקולפטאר הענרי גליצענשטיין איז היינט אהער אנגעקומען אויף קבר אבות און די אידען פון ווארשא האבען איהם געגעבען א הארציגען קבלת פנים.

אלדערמאן פעקטאר וועט רעדען היינט אווענט

חזן בארקין וועט זיך באטייליגען אין דער מוזיקאלישער פראגראם

היינט אווענט וועט אין ציון האל רעדען אונטער'ן אויפזיכט פון דער אימיגראציאנס־געזעלשאפט אלדערמאן ס. פעקטאר. ער וועט רעדען איבער דער טעמע „שטאטישע אנגעלעגענהייטען". באריהרענדיג די פארשיעדענע שטאטישע געזעצען, וואס יעדער איינער מוז וויסען.

אין דער מוזיקאלישער פראגראם וועלען זיך באטייליגען חזן בארקין, וועלכער וועט זינגען אידישע פאלקסלידער, מיס בארקין וועט שפיעלען עטליכע פיאנא־נומערן, און מאסטער בארקין, חזן בארקינ'ס א קליינער זוהן וועט זיך אויך באטייליגען אין דער מוזיקאלישער פראגראם.

אידישער מאגנאט האט געקויפט גלאסווארטיס דראמע „לאיאלטיס"

לאנדאן, פעברואר 15, (איטא).

די היגע צייטונג „עקספרעס" מעלדעט אז פון זיכערע קוועלען האט זי זיך דערוואוסט, אז א באריהמטער אמעריקאנער „פילם" מאגנאט האט מיט צוויי יאהר צוריק אפגעקויפט די „פילם"־רעכט פון גלאסווארטיס דראמע „לאיאלטיס" מיט'ן צוועק ניט צו דערלאזען, אז די דראמע זאל אויפגעפיהרט ווערען דערפאר, ווייל א איד פיגורירט אין דעם.

שפעטער האט דער זעלבער מאגנאט פארגעשלאגען אז אנשטאט א איד זאל די פערזענליכקייט זיין א שאטלענדער, אבער דער פראפעסאר האט אנגענומען שריטע אז קיין זאך זאל אין זיין דראמע ניט געענדערט ווערען.